БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 92 (5244) | 1947 оной майн 13, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Всесоюзная библиотека имени В. И. Ленина

Хүдөөгэй агитаторай хүндэтэ үүргэ

Хабарай тарилгын хүдэлмэри хаамгүй үргэнөөр дэлгэржэ, шинжэшатадаа ороод байна. Энэ үедэ эршэтэй шангаар, амхитэй гуримаар хүдэлмэрилнэ. Эдэнэр тэрэ томохон колхозой тракторна ба тарианажалай бригада бүхэндэ үдэр бүриин агитаци ябуулжа байхадаа, үндэр бүтээсын жишээнүүдые харуулна. Трактористагитатор Ермил Назаров ЧТЗ трактораар хүдэлмэрилдэбэ үдэрайнгөө нормые хоёр процент дүүргэнэ. Тиихэдэ тэрэнэй нүхэр Иван Солодухин гэгшэ нүнниин сагта хүдэлмэрилдэбэ баһал тиимэ үндэр бүтээсэ туйладаг болоо. Эгээл иимэ эрхим түрүү хүнүүдые агитатор болгожо томилоод, тэдэнэй хүндэтэй ажалда туһалжа байха хэрэгтэй.

Иимэ туһаламжые түбхын түрүүндэ партийна эхин организацинууд, партиин айкомуудай агитаци ба пропагандын таһагууд үзүүлхэ үүрэгтэй. Тэдэнэр хадаа агитаторай, бүхыдее агитколлективэй хайшан гэжэ хүдэлмэрилжэ байһаниие алгадгүй шалгажа байхын хажуугаар, ямар темэтэй хөөрэлдөө хахэб, хайшан гээ һаа үлэмжэ ашаатай туһатайгаар агитациие ябуулхаб гэжэ тэдэндэ заажа үгэхэ зэргэтэй. Партийна эхин организаци хадаа агитаторай хүдэлмэриие һайса мэдэхэ ба һайса хүтэлбэрилхэһөө гадна, ямар асуудалнууд колхозниггуудые һонирхуулнаб гэжэ мэдэхэ, бригада, звеногой болон бүхы колхозниггуудай мүрысөөе үдэр бүри хүтэлбэрилжэ байха, абаһан уялганууда тэдэнэй арюунаар дүүргэхэ ябадалые хангаха уялгатай.

Газетэ болбол ниитэ зониие хүмүүжүүлхэ ба өмхидхэхэ хэрэгтэ тон шухала зэбсэг болодог байна. Илангаяа мүнөө, үндэр баян ургасын түлөө тэмсэл ябажа байхада газета болбол колхозниггуудай хүдэлмэрилгэ байһан газарта, хөөрын станууда хэһэг олоороо эльгэгдэхэ ёһотой. Газар хахалжа, таряа таршажа байһан хүнүүдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа байһан агитатор хадаа түбхын түрүүлэ газетэтэй байха ёһотой. Гэбэшье, Түнхэнэй ба бусад хэдэн аймагуудта газетэнүүдэй захиргаа хүрэхэгүй ябадалые тасэжэ болохогүй байна. Партийна эхин организацинууд хадаа газетэнүүдэй сагсоогоо абтаха ба зүбөөр хэрэглэдэхэ ябадалые хангаха үүрэгтэй.

Хэрбээ агитатор хэлэһэн үгэдөө хүрөөгүй һаань, тэрэнэй ябуулһан агитаци аша туһа үгэжэ шадахагүй. Советскэ хүнүүд хадаа өөрынгөө үгэдэ хүрэдог, үнэн сэхэ ба габшагай шударгуу хүнүүдтэ дуратай гээшэ. Агитатор хадаа тиимэ түрүү хүнүүдэй дүй дүршэлые дамжуулжа бүгэдэн шахабари болгожо байха уялгатай. Мүн тиихын хажуугаар хүдэлмэри дээрэ гараһан дутуу дунданууде хиража байгаад, агитатор гэшэ абагүй үнэржэ шадахагүй. Ажалай алдуу эндүүнүүдые саг соонь элирүүлээд тэдэниие шууд түрүөнөөр усадхаха гэшэ агитатор бүхэнэй арюун уялга болоно. Гансал габшагай сэхэ ажалаар ган гасуурай хойшолонгуудые усадхажа, энэ жэлдэ эрхэбэшэ эльбэг баян ургаса абажа шадахабди гэжэ хүн бүхэнэй ойлгохонь шухала.

Мүнөө хабарай тарилгын олонхи аймагуудта обор нобшоор ябажа байһан дээрэһээ, тарилгын темные хурдадхаха, тарилгын шанарые үргэхэ гэһэн зэрилго тэбигдана. Тэрэнэй тула колхозно агитаторнуудаа өөрынгөө хүдэлмэриндэ үндэр мэдэрэлтэйгээр ханажа, агитационно-массовый хүдэлмэриие үдэр бүри бриг[illegible], звено бүхэндэ ябуулха ёһотой.

байдал ондоо болоо гэжэ тобшолол хэнэб гэбэ.

И. В. СТАЛИН болбол коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй нэгэшье съезд дээрэ ба нэгэшье Пленум дээрэ хоер ондоо системэнүүдэй харилсажа болохогүй байһан тухай хэлээгүй ба хэлэжэшье шадахагүй байгааб гээд мэдүүлнэ. И. В. Сталин болбол капиталистическэ хүреэлэлгэ ба СССР-тэ добтолхо аюул бии байна гэжэ хэлээ һэн. Хэрбээ нэгэ талань харилсаатай байха дурагүй байгаа хадань, добтолхо аюул бии байна гээшэ. Теэд, нэрэрээшье, СССР-тэй харилсахэ дурагүй байһан Германи СССР-тэ добтолһон байнабшуу. СССР гээшэ Германитай харилсажа шадаха байгаа гү? Шадаха даа, СССР Германитай харилсажа шадаха байһаа юм, теэд немецүүд харилсаха дурагүй байгаа һэн. Тиигээгүй һаань, СССР болбол бусад ямаршье орондтой харилсаатай байһандал адли Германитай харилсаатай байха бэлэй. Хараад үзэхэдэтнай, энэ хадаа харилсаатай байха арга тухай бэшэ, харин тэрэниие хүсэхэ ябадалда хабаадаха байнабшуу.

Харилсажа болохо байһан тухай ба харилсаха хүсэлэнтэй байһан хоерой хоорондо илгаа гаргаха хэрэгтэй. Харилсаатай байха арга боломожо ходо бии байдаг, гэбэшье харилсаха хүсэлэн гээшэ ходоодоо байдаг бэшэ юм. Хэрбээ нэгэ талань харилсаха дурагүй байгаа хадань, арсалдаан, дайн сэрэг болодог байнабшуу.

СТАССЕН болбол харилсаатай байха хүсэлэн хоер талаһаан байха зэргэтэй гэжэ хэлэнэ.

И. В. СТАЛИН болбол харилсаха хүсэлэн ородуудта бии байһан ушарые гэршэлхэ ёһотой байнаб гээд харюусана.

СТАССЕН болбол энээниие дуулаһандаа баяртай байнаб, тиин США-гэй ба Германиин экономическа системэнүүдэй нэгэн адли байһан тухай И. В. Сталинай мэдүүлгые дурсаха һанаатай байнаб гэжэ хэлэнэ. Тиихэдээ Германиин дай хэжэ эхилхэ багта США-гэй ба Германиин экономическа системэнүүдынь бэе бэеһээн илгаатай байһан юм гэжэ хэлэхэ ёһотойб гэнэ.

И. В. СТАЛИН болбол энээниие эсэргүүцэхэгүй байнаб гээд, США-гэй ба Германиин ёһо гурымдань илгаа байһан юм, теэд тэдэнэй экономическа системэнүүтэнь ондоо илгаа байгаагүй юм. Ёһо гурим гээшэ саг зуурын, политическэ фактор мүн.

СТАССЕН болбол капиталистическэ системэ гээшэ монополинуудай, империализмын ба хүдэлмэришэдые дарлаха хоро түрүүлдэг байна гэжэ нилээд ехээр бэшэгдээ һэн гэнэ. Тэрэ, Стассенай һанамжаар хадаа, капитализмын монополистическэ ба империалистическэ һанал бодолой дэлгэрхэ ябадалые США-да болоулжа шадаһан байна. Тиихэ зуура США-дахи хүдэлмэришэд гээшэ Марксын гү, али Энгельсын һанаһанда орходоо һураггүй өхэ эрхэ эдлэжэ байба. США-гэй экономическа системын ба Гитлерэй Германида бии байһан системын хоорондохи илгаань иимэ гээшэ.

И. В. СТАЛИН болбол бэе бэеынгээ системые шүүмжэлжэ дашуурһанай хэрэггүй гэжэ хэлэнэ. Арад бүхэн өөрынгөө һанаһан ба барижа шадаха тэрэ системээ барижа байдаг. Ямар системын дээрэ байһыень түүхэ харуулна бээ. Арад зоной һунгажа ба һайшаажа абаһан системэнүүдые хүндэлхэ хэрэгтэй. США-дахи системын һайн гү, али муу байгаашань—энэ хадаа американска арадай хэрэг мүн. Харилсаатай байхын тулада арадуудай нэгэн адли системэтэй байха ябадал эригдэхэгүй. Арад зоной һайшаан абаһан системэнүүдые хүндэлхэ хэрэгтэй. Гансал тиигээд байбал харилсаатай байжа болохо юм.

Маркс ба Энгельс тухай хэлэхэ юм болоо һаа, тэдэнэр өөһэдынь наһа бараһанһаа хойшо 40 жэл болоод байхада юун болохыень урид хэлэжэ шадахагүй байгаа ааб даа.

Советскэ системые тоталитарна гү, али диктаторска гэжэ нэрлэдэг байна, тиихэдэ советскэ хүнүүд болбол американска системые монополистическэ капитализм гээшэ гэжэ нэрлэнэ. Хэрбээ хоер талань бэе бэеэ монополистнууд гү, али тоталитаристнууд гэжэ хараажа эхилхэ болоо һаань, харилсаан тогтохогүй болоно. Арад зоноор һайшаагдан абтаһан хоер системын тогтоод байһан түүхэтэ ушар баримтаһаа үндэһэлхэ хэрэгтэй. Гансал иимэ үндэһэн дээрэ харилсаатай байжа болохо юм.

Монополи ба тоталитаризмые буруушан шүүмжэлжэ дашуурха тухай хэлэхэ юм болоо һаа, энэ хадаа пропаганда болоно, тиин тэрэ И. В. Сталин хадаа пропагандист бэшэ, харин хэрэг бүтээхые бододог хүн байна. Бидэнэр шажан баригшад байха ёһогүй гээшэбди гээд И. В. Сталин хэлэнэ. Арад зон системые хубилгаха гээд байгаа хадаа, тиигэжэ шадаха байна. Би, И. В. Сталин, Рузвельтэй золгоод, сэрэгэй асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ байхадаа, Рузвельт бидэ хоер монополистнууд гү, али тоталитаристнууд гэжэ бэе бэеэ хараагшагүй һэмди, тэрэнь Сталин Рузвельт хоерой өөһэд хоорондоо харилсаатай болохо ба дайсанаа дарижа илалта туйлаха ябадалда нилээд ехээр туһалаа һэн.

СТАССЕН болбол дайнай дүүрэһэн сагһаа хойшо хоер талаһаан энэ мэтын шүүмжэлэл хэһэн ябадал хадаа эндүүнүүдые гаргаһан шалтагаануудай нэгэниинь мүн. Тэрэ, Стассен хадаа хэрбээ СССР ба США-гэй хоорондо харилсаан тогтоод байгаа юм һаань, ерээдүйн сагта идеянүүдые, студентнүүдые, багшанарые артистнуудые, туристнуудые үлэмжэ үргэнөөр андалдан абалсахабди гэжэ И. В. Сталин найдаха байна гээшэ гү? — гэжэ мэдэхээ һанаа һэм гэнэ.

И. В. СТАЛИН болбол хэрбээ харилсаатай болоо хадаа, тиимэ юумэ зайлашагүй болохо юм гээд харюусана. Эд бараа андалдан абалсаха болоходоо хүн зониие андалдан абалсаха ушартай болодог юм.

СТАССЕН болбол урдань идеянүүдые андалдаха хүсэлэн советскэ талада байгаагүй дээрэһээ СССР ба США-гэй хоорондо эндүү гарадаг байһан юм гэнэ, тэрэнь юу байгааб гэхэдэ хариин гүрэнүүдэй корреспондентнүүдэй Москваһаа эльгээһэн мэдээсэлнүүдтэ цензура хиналта табигдаг бэлэй. Жэшээнь, «Нью-Йорк Геральд Трибюн» гэжэ газетын Москвада өөрынгөө корреспондент байлгахын зүбшөөрэл һуураханань, арсаһан ушар хаадаа, СССР ба США-гэй арадуудай өөһэд хоорондоо бэе бэеэ ойлголсохо ябадал байгаагүйн нэгэ шалтагаан мүн.

И. В. СТАЛИН болбол «Нью Йорк Геральд Трибюн» газетын корреспондентынь ерэхэ гэхэдэнь, арсаһан ушар нэрэрээшье бии байһан юм гээд харюусана. Теэд иимэ эндүү хадаа, тушаан болоһон ушар мүн, тэрэ хадаа Советскэ правительствын политикатай холбоогүй байнабшуу. И. В. Сталин хадаа, «Нью-Йорк Геральд Трибюн» гээшэ яһала горьтой газетэ гэжэ мэдэнэб гэнэ. СССР тушаа зарим американска корреспондентнүүдэй муу һанаатай байһан ушарынь мүн лэ удхатай байха юм.

СТАССЕН болбол тиимэ корреспондентнүүд нээрээшье бии байдаг гээд харюусана. «Нью-Йорк Геральд Трибюн» газетын корреспондентын Москвада байха тухай зүбшөөрэл гансахан Министрнүүдэй Советэй сессиин болохо үедэ үгтэһэн байха юм. Мүнөө тус газетэ болбол өөрынгөө саг үргэлжын корреспондентые Москвада эльгээхэ тухай асуудал табижа байна. «Нью-Йорк Геральд Трибюн» болбол республиканецуудай хүтэлбэрилхы орган болоно, тиин мүнөө конгресстэ республиканецуудай олонхи һуури абаад байһанайнь һүүлээр тэрэнь бүри ехэ удхатай болоод байна гээшэ.

И. В. СТАЛИН иигэжэ хэлээ: «Энэшье өөрсэгүй даа, юундэб гэхэдэ республиканецууд ба демократуудай хоорондо айхабтар ехэ илгаатай байһыень харанагүйбди». Корреспондентнүүд тухай асуудалаар хэлэхэ юм болоо һаа, И. В. Сталин хадаа нэгэ ушар һанаандамни оробо гэнэ. Тегеранда гурбан державануд конференци үнгэргэжэ, тэрээн дээрэ хани барисаанай оршон байдалда һайн хүдэлмэри бүтээһэн байгаа. Тиихэдэ нэгэ американска корреспондент, тэрэнэй фамилие И. В. Сталин мүнөө һананагүйб гэнэ, Тегеранска конференци дээрэ Маршалл Тимошенкын оройдоо байлсаагүй байтарынь тэрэниие тэндэ байлсаба гэжэ ба И. В. Сталин обед дээрэ Маршал Тимошенкые сохеод абаба гэһэн хуурмаг мэдээсэл эльгээһэн байха юм. Теэд тэрэнь тон бүдүүн ба хардалга мүрдэлгэ хэхын тулада һанаанһаа абажа зохеоһон юумэ байгаа һэн. Тиихэдэнь яаха гээшэб? Тиимэ корреспондентые магтаха хэрэгтэй гү? Тегеранска конференциэ хабаадагшадай Черчиллиин 69 наһа хүрэһэниие һайдэрлэһэн тэрэ обед дээрэ Черчилль, Брук, Леги болон бусад 30 шахуу хүн байлсаа һэн, тэдэнэр хадаа тэндэ тиимэ юумэ огто болоогүй байһыень гэршэлжэ шадаха байна. Тиимэ байһан мүртэнь энэ корреспондент болбол өөрынгөө һанаанһаа абажа зохеоһон хуурмаг мэдээсэлые газетэдэ эльгээжэ, тэрэнь США-гэй хэблэл газетэнүүдтэ тунхаглагдаа бэлэй. Тиимэ корреспондентдэ этигэжэ болохо гээшэ гү? Энэнэй түлөө США гү, али тэдэнэй политика зэмэтэй гэжэ тоолохогүй байнабши гээд И. В. Сталин хэлэнэ. Теэд тиимэ арсалдаата ушарнууд болодог юм. Энэ хадаа советскэ хүнүүдтэ муу һанал түрүүлнэ.

СТАССЕН болбол буруу мэдээсэлнүүдые эльгээдэг корреспондентнүүдэй харюусалгагүй зан ябадалнуудай жэшээнүүд бии байхал даа гэнэ. Теэд зарим корреспондентнүүд хадаа нүгөөдүүлэйнгээ алдуу эндүүнүүдые заһадаг байна, тиигээд нэгэ хэды шэнээн саг үнгэрөөд байхада улад зон болбол ямар корреспондентнүүдтэ найдажа ба ямарнуудтань найдажа болохогүй байһыень мэдэдэг. Иигээд байхада хүнүүд ушарынь ойлгожо мэдэдэг ба сэрэгэй агууехэ хүсэлэлгэ гаргахын түлөө нэгэдэдэг байһыень бидэнэр харадаг байнабди.

И. В. СТАЛИН болбол энээниие үнэн гэжэ харюусана.

СТАССЕН болбол корреспондентын тон буруу мэдүүлгэнүүдые зорюутын һанаагаар хээ байһан ушар бүхэндэ тэрэнэй газетэнь тус корреспондентые гэдэргэнь бусаажа абаншаха байна, тиитээд байхадаа манай газетэнүүд өөһэдтөө хэрэгтэй шадамар ба үнэн сэхэ корреспондентнүүдые бии болгохо ушартэй гэжэ хэлэнэ.

И. В. СТАЛИН болбол эхин түрүүшээр эдэ корреспондентнүүд хүн зониие һонирхуулха гэжэ хуурмаг мэдээсэлнүүдые бэшэдэг, тэдэниие газетэнүүд тунхаглажа мүнгэ олодог, тиигээд һүүлээрынь эдэ корреспондентнүүдые ажалһаань гаргадаг байна гэжэ хэлэбэ.

СТАССЕН болбол хаблал, худалдаа-наймаа болон культурна андалдаан гээшэ хоер ондоо системын хоорондохи харилсаагаа һайжаруулха арга зэмсэг олгохо ёһотой дүхэм нүхэсэлнүүд мүн болоно гэжэ хэлэнэ.

И. В. СТАЛИН болбол энэ үнэн байна гэбэ.

СТАССЕН болбол, минии һанаһаар хадаа, хэрбээ, корреспондентнүүдэй мэдээсэлнүүдтэ цензура хиналта табигдаагүй байгаа юм һаань, тэрэ хадаа манай арадуудай хоорондо харилсаатай болохо ба бэе бэеэ ойлголсохын тулада, бусад ямаршье үндэһэ һуурида орходоо, эрхим үндэһэ һуури болохо бэлэй гэжэ мэдүүлнэ.

И. В. СТАЛИН болбол СССР догор цензурагүйгөөр байхань бэрхэтэй юм гэнэ. Молотов хадаа тиимэр байжа үзэхэ гэжэ хэдэн дахин туршаһан аад, тэрэнь оройдоо бүтөөгүй һэн. Советскэ правительство хадаа цензурые болюулһан ушар бүхэндөө энэнь дэмы байна гэжэ гэмшээд ла, тэрэниие дахин бии болгохо ушартай болодог һэн. Урэанда намар СССР-тэ цензура болюулагдаад байгаа һэн. Тиихэдэ И. В. Сталин амаралтада байһан юм, теэд корреспондентнүүд болбол Молотов гээшэ Сталиниие амаралтада гарахаар баадхаба гээд бэшэжэ эхилһэн байгаа, тиигээд һүүлээрнь И. В. Сталин бусажа ерэхэнь, тиихэдээ Молотовые намнаха юм гэжэ бэшэдэг болоо бэлэй. Иигээд байхадаа тэдэ корреспондентнүүд Советскэ правительствые ямар нэгэн зверинец газар шэнгеэр харуулдаг байба. Тиихэдэнь советскэ хүнүүд дураа гутажа, дахяад цензура табиха ёһотой болоо һэн.

СТАССЕН болбол хэрбээ харилсаха дура хүсэл байгаа юм хадань харилсажа болохо гэжэ И. В. Сталин тоолоно гэжэ би мүнөө ойлгоноб гэбэ.

И. В. СТАЛИН болбол энэнь тон зүб гэжэ харюусана.

СТАССЕН болбол ажаһуудалай хэмжээниие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ механизаци ба электрификаци гээшэ ехэхэн удхатай юм, тиихэдэ атомна өнергиие ажаһуйлдэбэридэ хэрэглэхэ ябадал хадаа СССР ба США-гэй арадуудые оруулалсан, хамаг бүхы арадуудта ехэхэн удхатай болохо байна гэжэ хэлэнэ. Тэрэ, Стассен хадаа атомна энергиие сэрэгэй зорилгоор хэрэглэхэ ябадалые хуули бусаа гэжэ соносохо, хиналта инспекциин системэ табиха хэрэг хадаа бүхы дэлхэйн арадуудта ехэхэн удхатай байна гэжэ тоолоно. Атомна энергиин үйлэдбэрилгые тэнсүүлэн таарулха ба хиналта табиха тухай, тэрэниие амгалан байдалда хэрэглэхэ тухай ерээдүйн сагта хэлсэ баталхаар зохеохо түлэблэлгэнүүд бии гэжэ И. В. Сталин тоолохо байна гү? —гэнэ.

И. В. СТАЛИН болбол тиигэхэбди гэжэ найданабди гээд харюусана. Энэ асуудал тушаа СССР ба США-гэй хоорондо ехэхэн арсалдаан бии байна теэд эсэгэй эсэстэ хоер талаһаан бэе бэеэ ойлголсохо бээ гэжэ И. В. Сталин найдаха байнаб гэбэ. И. В. Сталинай өөрынь һанамжаар хадаа, уласхоорондын хиналта ба инспекци бии болгогдохо байна, тэрэнь айхабтар ехэ удхатай байха болоно. Амгалан байдалай зорилгодо атомна энергиие хэрэглэхэ гэгшэ ажаһуйлдэбэриин ябасада угаа ехэ хубилалта хэхэ юм. Тиин атомна энергиие сэрэгэй зорилгоор хэрэглэхэ тухай хэлэхэ юм болоо һаа, тэрэнь хоригдохо зэргэтэй байна. Энэниие арадуу-

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

1947 оной апрелиин 9-дэ нүхэр И. В. СТАЛИНТАЙ США-гэй республиканска партиин ажал-ябуулагша Гарольд Стассенай хөөрэлдэһэниие бэшэжэ абалга

СТАССЕН болбол намтай уулзаһанайнь түлөө И. В. Сталинда баяссалан хүргэнэб гэжэ мэдүүлбэ. Тэрэ, Стассен хадаа гурэнэй толгой байһан хадань, И. В. Сталиниие хүндэлһэнөө мэдүүлхэ гэжэ тэрээнтэй уулзахые гуйһан байгаа. Тэрэ, Стассен хадаа, европейскэ оронуудаар тон һонирхолтой аянда ябажа үзэхэдөө, дайнай һүүлээр зарим оронуудай экономическа байдалые илангаяа ехээр һонирхоһон байха юм. Тэрэ, Стассенай һанамжаар хадаа, арадуудай ажаһуудалай хэмжээнь тэдэнэй жаргахын тулада айхабтар шухала удхатай байна. Советскэ Союз ба Холбоото Штадуудай хоорондохи харилсаан гээшэ дайнай үедэ шухала удхатай байһан ба мүн саашадаашье шухала удхатай байха болоно. Тэрэ Стассен хадаа СССР-эй болон США-гэй экономическа системын ондоо илгаатай байһаниие ойлгоно. СССР-эй экономико гээшэ түсэбтэ социалистическэ үндэһэн дээрэ зохеогдонхой ба тэрэнэй хүгжэлтые коммунистическэ партиин хүтэлнэ. Холбоото Штадуудта энгэй капиталтай сүлөөтэ экономико байдаг юм. Тиигээд эдэ хоер экономическа системэнүүд дайнай һүүлээр нэгэ юртэмсэдэ хамта байжа бэе бэетээ харилсажа шадаха гэжэ И. В. Сталин һанаха байна гээшэ гү гэжэ тэрэ, Стассен, мэдэхэ гэһэн байгаа.

И. В. СТАЛИН болбол тэдэ хоер бэе бэетээ харилсажа шадаха байнабшуу гээд харюусаба. Тэдэнэй харилсаха тухай хэлагдэжэ байһан хадань, тэрэ хоерой хоорондохи илгаань тиимэ шухала удхатай бэшэ байнабшуу. Германи ба США доторхи экономическа системэнь нэгэн адли байна, теэд тиимэ байһан мүртөө тэрэ хоерой хоорондо дайн болоо һэн. США ба СССР-эй экономическа системэнүүд ондо ондоо байна, зүгөөр тэрэ хоер өөһэд хоорондоо дайлдаагүй, харин дайн сэрэг соогуур харилсаатай байгаа бэлэй. Хэрбээ дайн сэрэгэй үедэ эдэ хоер ондоо системэнүүд харилсажа шадаха байгаа юм һаа, амгалан сагта харилсажа юундэ шадахагүй гээшэб? Хэрбээ харилсаха хүсэлэн бии байгаа хадань, онло ондоо экономическа системэлүүдэй байхадашье харилсажа хүсэд болохо байһаниинь ойлгогдоно бээ. Теэд хэрбээ харилсаха хүсэлэн байгаагүй юм хадань, нэгэн адли системэтэй байгаашье хадаа гүрэнүүд ба хүн зон хоорондоо наншалдажа болохо юм.

СТАССЕН болбол харилсаатай байха хүсэлэн гээшэ ехэхэн удхатай байнал даа, теэд энээнэй урда тээ дайн болохоһоо түрүүн харилсажа болохогүй байһан тухай хоер оронуудта ондо ондоо мэдүүлгэнүүд хэгдэдэг бэлэй гэбэ. Дайнай урда тээ И. В. Сталин өөрөөшье энээн тухай мэдүүлһэн байгаа. Теэд тэрэ, Стассен хадаа дайн сэрэгэй событинууд, фашистска осиин гэхэ гү, али Германи ба Япониин диилдэлгэ гээшэ ушар байгалые хубилгажа, хэрбээ хүсэлэн байгаа юм һаань, мүнөө СССР ба США-гэй хоорондо харилсаха байһандань найдажа болохо гэжэ И. В. Сталин тоолохо байна гү гэжэ мэдэхэ һанаатай байна.

И. В. СТАЛИН болбол хоер ондоо системэ гээшэ харилсажа шадахагүй гэжэ бүри яабашье хэлэжэ шадахагүй байгааб гээд харюусана. Хоер ондоо системын харилсаан тухай һанал бодолые анха түрүүн Ленин хэлэһэн байгаа. Ленин—манай багша юм,—гэжэ И. В. Сталин хэлэнэ, — тиихэдэ бидэнэр, советскэ хүнүүд, хадаа Ленинэй шабинар гээшэбди. Бидэнэр Ленинэй заабариһаа хэрэгдэшье сухарягүйбди, сухарихашьегүйбди. Нэгэ системэ, жэшээнь капиталистическэ система, гээшэ харилсаатай байха дурагүй гэжэ тэрэ, И. В. Сталин, хэлэһэн байжа болохо, теэд тэрэнь харилсажа болохогүй гэһэн бэшэ, харин тэрээниие хүсэһэн удхатай байгаа юм. Харилсаха аргатай байһан тухай хэлэхэ юм болоо һаа, тэрэ, И. В. Сталин, хадаа хоер ондоо экономическа системэнүүдэй хоорондо харилсаха аргатай ба харилсахыень хүсэхэ байһан тухай Ленинэй һанал бодолые баримталха байнабшуу. Мүн тэрэшэлэн тиимэ харилсаатай байха тухай СССР-эй арад зоной ба коммунистическэ партиин хүсэлэн тухай хэлэхэ юм болоо һаа, иимэ хүсэлэн тэдэнэртэ бии гээшэ. Тиимэ харилсаатай байбал хоер орондомнай туһатай лэ байхань арсашагүй.

СТАССЕН болбол энэншье эли даа гээд харюусана. Минии дурсаһан тэдэ мэдүүлгэнүүдые И. В. Сталин болбол партиин 18 съезд дээрэ болон 1937 ондо болоһон пленум дээрэ хэһэн байгаа. Эдэ мэдүүлгэнүүд соо «капиталистическэ хүреэлэлгэ» ба «монополистическэ болон империалистическэ хүгжэлтэ» тухай хэлэгдээ һэн. И. В. Сталинай мүнөөдэр хэлэһэн мэдүүлгэ дээрэһээ тэрэ, Стассен хадаа Японии болон Германиин диилдэһэнэй һүүлээр мүнөө үедэ ушар.

ССР Союзай Финансын Министерствын мэдээсэл

1947 оной майн 4-дэ 20 миллиард түхэриг суммагайгаар гаргагдаһан СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй хоёрдохи урьһаламжа энэ оной майн 9-эй үдэрэй дүүрэхэ багта 22 миллиард 466 миллион 773 мянган түхэригтэ тараагдажа, 2 миллиард 466 миллион 773 мянган түхэригөөр үлүү гараһан байба.

СССР-эй Министрнүүдэй Советэй заабариин үндэһөөр, СССР-эй Финансын Министерство болбол 1947 оной майн 11-һээ хойшо саашадаа урьһаламжа захилые хаа-хаанагүй болюулха гэһэн захиралта үгэбэ.

СССР-эй Финансын Министр
А. ЗВЕРЕВ.

1947 оной майн 10.

1947 оной апрелиин 9-дэ нүхэр И. В. СТАЛИНТАЙ США-гэй республиканска партиин ажал-ябуулагша Гарольд Стассенай хөөрэлдэһэниие бэшэжэ абалга

Үргэлжэлэл

дай дура хүсэл ба сэдьхэл эрижэ байна гээшэ.

СТАССЕН болбол энэ хадаа үлэмжэ шухала проблемэнүүдэй нэгэниинь мүн гэнэ. Хэрбээ, тус проблемэ шиидхэгдээд байгаа юм хадань, атомна энерги гээшэ бүхы дэлхэйн арадуудта гайхамшаг ехэ аша туһа хүргэхэ болоно, тиигээгүй хадань атомна энерги болбол айхабтар ехэ тодхор татаха ушартай.

И. В. СТАЛИН болбол уласхоорондын инспекци ба хиналта бии болгожо щада гдаха юм гэжэ һанаха байнаб гээд хэлэнэ. Мүнөө шимэ хэрэг гараад байнабшуу.

СТАССЕН болбол хөөрэлдэһэнэйнь түлөө И. В. Сталинда баясхалан хүргэнэ.

И. В. СТАЛИН болбол Стассенай дураар байхалби, ородууд гээшэ өөһэдынгөө айлшадые хүндэлдэг юм гэжэ харюусана.

СТАССЕН хадаа Сан-Францискода болоһон конференци дээрэ Молотовтой официальна бэшэлэр хөөрэлдэһэн байгааб гэнэ. Энэ хөөрэлдөөмнай Россида ошожо үзэхые уриһан уряал болоһон юм.

И. В. СТАЛИН болбол минии һанаһаар хадаа, Европодо мүнөө айхабтар муу байдалтай болоод байна гэнэ. Энээн тухай г. Стассен юун гэжэ һанаха байнат?

СТАССЕН болбол энэнь юрэнхыдөө зүб байна гэжэ харюусана, теэд дайн сэргэһээ хохидоогүй ба тиимэ ехэ муу байдалда ороогүй зарим оронууд бии байнабшуу. Жэшээнь Швейцари ба Чехословаки.

И. В. СТАЛИН болбол Швейцари ба Чехословаки гээшэ бишиихан оронууд мүн болоно гэжэ хэлэбэ.

СТАССЕН болбол ехэ ехэ оронууд угаа муу байдалда оронхой гэнэ. Тэдэнэй үмэнэ тохеолдоһон экономическа проблемэнүүд хадаа финансын, түүхэй эдэй ба эдеэ-хоолой проблемэнүүд мүн.

И. В. СТАЛИН болбол Европо гээшэ угаа олон фабрика ба заводуудтай болобошье түүхэй эд болон эдеэ-хоолоор дутамаг байдаг газар дэлхэйн хубинь болоно гэжэ мэдүүлнэ. Иимэ тодхортой юм.

СТАССЕН болбол Рурта нүүрһэ малтажа абалгын бага байһан дээрэһээ, Европодо нүүрһэн хомордохо ябадал үзэгдэбэ гэнэ.

И. В. СТАЛИН болбол Англида нүүрһэн мүн лэ дутажа байха тула тэрэнь даншье гайхалтай байна гээд хэлэбэ.

СТАССЕН болбол США-да нүүрһэ малталга, талаан болоходоо, үндэр дээдэ хэмжээндэ байна гэжэ хэлэнэ. США-да сүүдхэдээ 2 миллион тонно битуминозно нүүрһэн малтагдажа абтана. Тиимэ байһан хадань, США болбол Европо худар угаа ехэ нүүрһэ эльгээхэ аргатай байһан юм.

И. В. СТАЛИН болбол США-дахи байдалынь муу бэшэ гэжэ мэдүүлнэ. Америка гээшэ хоер океанаар халхалагданхай, тэрэнэй хойто сүгтэнь—Канада гэдэг шадал багатай орон нэгэ хилэтэй байдаг, урда зүгтэнь—Мексика гэдэг мүн лэ һула орон байдаг. Холбоото Штадуудай тэдэнһээ айһанай хэрэггүй. Бэеэ даанхай байхын түлөө дайн болоһоной һүүлээр США болбол 60 жэлэй турша соо дай хэзгүй, амгалан тайбан байба. Эдэ бүхы хадаа США-гэй түргэнөөр хүгжэхэ ябадалда туһалһан байгаа. Тэрээнһээ гадна, США-гэй улад зон болбол корольнууд ба газар эдэлэгшэдэй аристократиин дарлалтаһаа хэзээ үни сүлөөлэгдэһэн байха юм. Энэ ушар байдал хадаа, США-гэй хурданаар хүгжэхэ ябадалые хүнгэдхэбэ.

СТАССЕН болбол минии үбгэ эсэгэ хадаа империализмһаа тэрьедэжэ, Чехословакиһаа гаража ошоһон юм гэжэ мэдүүлнэ. США-гэй географическа байдалынь США-да ехэхэн туһаламжа болоһон байнабшуу. Манда талаан болоо гэжэ Стассен хэлэнэ. Манай эндэхи эрьенүүдһээ аяар холо дайсан диилдэлгэдэ оробо, тиихэдэнь США болбол амгалан сагай ажалда орохо ба дайнай дүүрһэнһээ хойшо эд бараа үргэнөөр үйлэдбэрилхэ ябадалые һэргээхэ аргатай болобо. Мүнөө зорилгомнай хадаа, уруугаа оролго ба экономическа кризисһээ зайсаха ябадал болоно.

И. В. СТАЛИН болбол США-да экономическа кризис болохоор хүлеэгдэжэ байна гү?—гээд асууна.

СТАССЕН болбол экономическа кризис болохоор хүлеэнэгүйб гэжэ харюусаба. Тэрэ, Стассен хадаа, ямар нэгэн ехэшэг кризис болохо ябадалһаа зайсажа, США-дахи капиталистическэ тэнсүүлэн тааруулжа ба үндэр дээдэ хэмжээндэ гараад байһыень тогтууритай болохо байһандань этигэнэ. Теэд, гол зорилгонь хадаа, США-гэй экономическа системдэ кризис болохоһоо зайсаха ябадал болоно. Теэд, хэрбээ правительствын сэсэмэргэн политика ябуулжа байгаа юм хадань, хэрбээ 1929—30 онуудта болоһонһоо һургаал абаад байгаа юм хадань, США-да монополистическэ бэшэ, харин тэнсүүлэн тааруулагдаха капитализм оройлжо, тэрэнь кризисһээ зайлаха арга олгохо болоно.

И. В. СТАЛИН болбол тиихын тулада, эрид шууд шиидэнги угаа хүсэтэй правительство шухала хэрэгтэй болохо юм гэжэ хэлэнэ.

СТАССЕН болбол энэшье зүб даа, тэрээнһээ гадна, нэгэ хэмдэ тогтохо ба экономическа системые дэмжэхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан хэмжээнүүдые арад зон ойлгохо еһотой гэнэ. Энэ хадаа тон шэнэ зорилго мүн, юундэб гэхэдэ бүхы дэлхэйн экономическэ системдэ энээндэл адли ушар гэжэ байгаагүй юм.

И. В. СТАЛИН болбол США-да тон таарамжатай нэгэн услови бии байна гэжэ хэлэнэ, тэрэнь юуб гэхэдэ, дэлхэйн рынок дээрэхи США-гэй хоер конкурент—Японии ба Германи зайлуулагдаад байһан ябадал болоно. Энээн дээрэһээ американска эд бараае хэрэглэхэ ябадал улам ехэ боложо, тэрэнь США-гэй хүгжэлтэдэ угаа таатай услови байгуулна. Европо, Хитад ба Японии мэтын иимэ рыногүүд США-да нэалтэтэй байнабшуу. Тэрэнь США-да туһалха байна. Тиимэ условинууд гэжэ энээнэй урда тээ хэзээшье байгаагүй юм.

СТАССЕН болбол нүгөө талаһаа эдэ рыногүүд дээрэ түлэхэ мүнгэн зөөри байхагүй, тиимэ хадаа тэдэ рыногүүд США-да ашагтай туһатай бэшэ, харин хүндэ дараса болохо байна гэнэ. Гэбэшье, империалистическэ аюул түрүүлжэ байһан Германи Японии хоерые зайлуулһан ябадал хадаа США-да ехэхэн аша туһа болохо юм, мүн бусад оронуудташье эб найрамдалай талаар ехэхэн ашагтай туһатай байха болоно. Зүгөөр, энээнэй урда тээ дэлхэйн худалдаанаймаан гээшэ США-да ехэхэн удхатай фактор болоогүй һэн. США-гэй рынок хадаа США-гэй өөрынь газар дээрэһээ саашаа гараагүй гү, али баруун хахад бүмбэрсэгэй хэмжээгээр хизаарлагданхай байһан юм гэнэ.

И. В. СТАЛИН болбол дайнай урда тээ американска эд бараанай 10 процент тухайнь бусад оронуудхудар абаашагдадаг байһан юм гэжэ хэлэбэ. Эдэ бараа худалдажа абаха зөөри шадал тухай хэлэхэ юм болоо һаа, купецүүд мүнгэн зөөри олохо байна, тэрээгээрээ американска эд товар худалдан абаһан бэеэрээ тэдэнние өөрынгөө оронууд доторхи таряашадта дам худалдаха болоно гэжэ И. В. Сталин һанаха байнаб гэбэ. Хитадта, Японидо, Европодо ба Урда Америкэдэ купецүүд мүнгэн зөөри суглууланхай. Мүнөө США-гэй экспорт 20 процент хүртэр нэмэжэ болохо байна. Тэрэнь зүб гү?

СТАССЕН хадаа тиигэжэ һананагүйб гэжэ хэлэнэ.

И. В. СТАЛИН болбол «нээрээ гү?» гэзд асууна.

СТАССЕН болбол зүбшөөжэ харюусаад, хэрбээ США-гэй экспортын 15 процент хүртэр нэмэхэ болоо юм һаань, Холбоото Штадуудта талаан болоо гэжэ тоолохо байнаб гэнэ. Олонхи купецүүд орон нютагайнгаа валюта суглуулһан байна, тэрэнь олонхи ушарнуудта саашаа гаража шадахагүй ба трансфертэ хэрэгтэй байха юм. Тиимэ болохолоороо, Стассенай сэгнэлтээр хадаа, США-гэй экспорт 15 процентһээ үлүү гарахагүй болоно.

И. В. СТАЛИН болбол хэрбээ США-да хэды шэнээн эд бараа үйлэдбэрилдэг хэмжээниие анхаралдаа абаха болоо һаа, 15 процент гээшэ бага тоо бэшэл даа гэзд хэлэнэ.

СТАССЕН энээниие зүбшөөнэ.

И. В. СТАЛИН болбол американска ажаүйлэдбэри мүнөө үедэ угаа ехэ захилганууудые абанхай гэлсэнэ гэзд мэдүүлбэ. Тэрэнь зүб гү? США-гэй заводууд гээшэ эдэ захилганууудые дүүргэжэ хүшхүрхэ аргагүй болоо ба бүхы заводуудынь 100 процент хүртэр ажалдаа дарагданхай гэлсэнэ. Тэрэнь зүб гү?

СТАССЕН болбол энэнь зүб, теэд эдэ захилганууд хадаа дотоодын шанартай байнабшуу гэжэ харюусана.

И. В. СТАЛИН болбол энэ хадаа угаа шухала удхатай юм гэбэ.

СТАССЕН болбол эдеэ-хоол, эхэнэр гутал хубсаһа хэрэглэхэ ябадалые хангажа болохо байбашье, станогууд, автомобильнууд, паровозуудые үйлэдбэрилхэ ябадал гээгдэнэ гэбэ.

И. В. СТАЛИН болбол мэкэ һаяар экономическа кризис болохонь гэжэ американска хэблэлдэ гараһан мэдээсэлнүүд бии гэжэ хэлэнэ.

СТАССЕН болбол үнгэрэгшэ жэлэй ноябрь һарада США-да ажалгүйшүүлэй тоонь 8 миллион хүн болохо еһотой юм гэһэн мэдээсэл хэблэлдэ гараһан юм гэнэ. Теэд эдэ мэдээсэлнүүд буруу байшоо. Үйлэдбэриин үндэр дээдэ хэмжээниие доошонь оруулангүй, нэгэ хэмжээндэ байлгажа, экономическа кризисһээ зайсаха гэһэн зорилготой гээшэбди.

И. В. СТАЛИН болбол Стассен хадаа үйлэдбэрилгые тэнсүүлэн тааруулха гэнэ гээшэ ха гэзд ажаглаба.

СТАССЕН болбол энэшье зүб даа гэжэ харюусаад, уруугаа оролго болохо юм гэжэ лаблан хэлэдэг хүнүүд Америкэдэ бии юм гэнэ. Теэд Стассен өөрөө тиигэжэ һананагүй, харин уруугаа оролгоһоо американецууд зайсажа шадаха юм гэжэ лаблан хэлэхэ байна, юундэб гэхэдэ тэнсүүлэн тааруулха гээшые хүн зон урданайхида ороходоо үлэмжэ гүнзэгыгөөр ойлгодог болоод байһыень Стассен тэмдэглэжэ шадаха байнаб гэбэ.

И. В. СТАЛИН болбол: «Теэд хэрэг бүтээхые бододог хүнүүд яаха гэзшэб? Тэдэнэр тэнсүүлэн тааруулха болоходонь ба мүн хизаарлалтада орохо дуратай байха гэзшэ гү?» гэзд асууна.

СТАССЕН болбол хэрэг бүтээхые бододог хүнүүд энээниие буруушаан арсадаг зантай байна гэнэ.

И. В. СТАЛИН болбол тэдэнэр арсаха байхал даа гэзд ажаглана.

СТАССЕН болбол тэдэнэр 1929 оной уруугаа оролго дахин дабтагдахагүй еһотой юм гэжэ ойлгоод, тэнсүүлэн тааруулха шухала байһыень мүнөө һайнаар ойлгожо байнабшуу гэжэ хэлэбэ. Зүгөөр, үндэр дээдэ хэмжээгээр тэнсүүлэн тааруулха угаа олон шиидхэбэри гаргаха ба удаа тээнь правительствын зүгһөө бодомжолготой ябуулганууды бэелүүлхэ шухала хэрэгтэй болоно.

И. В. СТАЛИН хадаа тэрэнь зүб гэнэ.

СТАССЕН болбол иимэ юумэ хэхэ гээшэ ямаршье системэтэй ба формотой правительствонуудай байхада шухала хэрэгтэй юм гэжэ мэдүүлнэ. Хэрбээ ямаршье формотой правительствын байхада алдуу эндүү гараа хадаа, тэрэнь арад зондо муу байха болоно.

И. В. СТАЛИН энээниие зүбшөөнэ.

СТАССЕН болбол Японии Германи хоер тиимэ юумэ харуулаа һэн гэжэ хэлэнэ.

И. В. СТАЛИН болбол экономикые ороидоошье мэдэхэгүй сэрэгэйхид эдэ оронуудай экономикые зонхилон хүтэлжэ байһан юм гэжэ хэлэнэ. Жэшээнь, Японии экономикые Тодзис гэгшэ хүтэлжэ байгаа һэн, тэрэ хадаа гансал хайшан гээд дайлалдаха хэрэгтэй байһаниие мэдэдэг һэн.

СТАССЕН болбол энэшье зүб гэнэ. Стассен болбол И. В. Сталинтай хөөрэлдэхэ арга олгоһоной түлөө болон И. В. Сталинай тэрээндэ эды шэнээн саг олгожо үгэһэнэйнь түлөө баясхалан хүргэнэб гэнэ.

И. В. СТАЛИН болбол Стассен СССР-тэ хэр үни ябаха һанаатай байнаб?—гээд асууна.

СТАССЕН хадаа үглөөдэр Киев ошохо һанаатай байнаб, удаа тээнь Сталинградые шэн зоригтойгоор аршалан хамгаалагшадые хүндэлхэ байһанаа мэдүүлхэ гэжэ бодоноб, тэрэнэй һүүлээр Ленинградаар ябаад СССР-һээ мордохо һаналтайб гэнэ. Сталинградай оборонын болохо үедэ Стассен хадаа Номгон далайда американска флодто ябалсажа, тэндэ байхадаа Сталинградай эпопейн хойноһоо угаа анхаралтайгаар ажаглан хаража байһан хүм гэнэ.

И. В. СТАЛИН болбол адмирал Нимии гээшэ далайн сэрэгэй айхабтар томо хүтэлбэрилэгшэ юм хэбэртэй гэбэ.

И. В. СТАЛИН болбол Ленинградта ябажа үзээ гүт гэзд Стассенһаа асууна.

СТАССЕН болбол Ленинградта ябажа үзээгүй хүм, мүнөө Ленинградаар ябаад лэ СССР-һээ мордохо һанаатай байнаб гэнэ.

И. В. СТАЛИН болбол Стассентай хөөрэлдэжэ нилээд ехэ юумэ абааб гэнэ.

СТАССЕН болбол бишье И. В. Сталинтай хөөрэлдөөд байхадаа экономическа проблемэнүүдые шэнжэлхэ тушаа өөрынгөө хүдэлмэри хэхын тулада нилээд ехэ туһатай юумэ абабаб гэжэ хэлэнэ.

И. В. СТАЛИН болбол дайнай урда тээ бишье мүн лэ экономическа проблемэнүүдые ехээр эрхилһэн хүм, гансал шухала хэрэгтэй болоходонь сэрэгэй тушаалтай болоо һэм гэнэ.

СТАССЕН болбол Павловай бэшэһэн энэ хөөрэлдөөнэй тэмдэгые абажа шадаха гээшэ гүб, корреспондентнүүдтэй ушархадаа энэ хөөрэлдөө хэһэн тухай тэдэнтэй хөөрэлдэхэ зүбшөөрэл абажа шадаха гээшэ гүб гэзд асууна.

И. В. СТАЛИН болбол мүнөөхи хөөрэлдөөниие бэшэһэн тэмдэгые Стассен абажа шадаха ба энэ хөөрэлдөөн тухай корреспондентнүүдтэй хөөрэлдэжэ шадаха байна, ушарынь хадаа, эндэ нюуха юумэ юуншье байхагүй гэжэ хэлэбэ.

АЖАГЛАЛТА: И. В. Сталинай г. Стассенай хөөрэлдэһэниие бэшэһэн тэмдэглэлэй энэ текст Москвада г-н Стассенда барюулагдаһан байгаа, тиихэдэнь Стассенай хэлэһэн юумые бэшэһэн текстые Стассен өөрөө зүбшөөһэн ба И. В. Сталинай хэлэһэн юумые бэшэһэн текстые Сталин зүбшөөһэн байгаа.

Тиибэ яабашье американска хэблэл газетэнүүдтэ тунхаглатдаһан текст соо зоргоороо ондоо болгожо хубилгаһан ба тодо бэшэ хэдэ хэлэн зүйлнүүд гаргагдаһан байха юм.

Брянск II гэжэ түмэрзамай үзелай комсомольско организаци даа Московско-Киевскэ харгын Малоярославец станциин комсомолецуудһаа жэшээ абажа, тарилгын ашаанууды эльгээхэ ябуулхын төлөө хинаха комсомольско харуулнуудые табиһан байгаа. Залуу дэлмэришэд болбол тарилгын ашаанууд заашье һаатангүй, хүрэхэ газ ошохынь хойноһоо хинаха түхэреэн сүүдхын дежурство табиһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Брянск II станциин зам дээрэ табигдаһан комсомольско пост. Тус постын бригадир А. П. Степин ба тоо бүридхэгшэ Сенина гэгшэд шалгалта хэжэ байнад.

И. Рябиновичын фото. (ТАСС-эй фотохроника)

СССР-эй Министрнүүдэй Соведт

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи уралан зохёолгын ба шэнэ юумэнүүдые ололгы хэрэгые эрхилхэ Комитет тухай

СССР дотор уралан зохеолгын ба шэнэ юумэнүүдые ололгын ябадалые улам саашадань хүгжөөхэ хэрэгэй ударидалгые эрид шангаар һайжаруулха, уралан зохеолгые ба шэнэ юумэнүүдые бодото хэрэг дээрэнь хүрдаг түргэнөөр бэелүүлхэ, уралан зохеолгын ба шэнэ юумэнүүдые ололгын талаар гүрэнэй ашаг туһые хамгаалан сахиха болон шэнэ юумэнүүдые ологшодто туһаламжа хүргэхын зорилгоор СССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи уралан зохеолгын ба шэнэ юумэнүүдые ололгын хэрэгые эрхилхэ Комитедэй хүдэлмэриие дахин шэнээр һэргээхэ гэжэ тогтоообо.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи уралан зохеолгын ба шэнэ юумэнүүдые ололгын хэрэгые эрхилхэ Комитедтэ дооро дурсагдагша зорилгонуудые даалгаха гэбэл:

а) СССР доторхи уралан зохеолгын ба научно-техническэ шэнэ юумэнүүдые ололгын ябадалые хүгжөөхэ хэрэгые ударидан хүтэлбэрилхэ;

б) шэнэнүүд уралан зохеолгонуудые ба оньһон арганнуудые СССР-эй арадай ажахыда хурдан түргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэмжээ-ябуулганууды зохеон эмхидхэхэ;

в) шэнэ уралан зохеолгые ба юумэнүүдые арадай ажахыда нэбтэрүүлхын талаар, мүн уралан зохеогшодто туһаламжа үзүүлхын талаар тус хэрэгые эрхилдэг Министерствонүүдэй ба тэрээнэй мэдэл доро байгаа эмхи зургаануудай хүдэлмэриие хинаха;

г) наука ба техникын талаар шэнэ юумэнүүдые олодог хүнүүдые эрид һайнаар дэмжэглэхэ ба уралан зохеолгын, шэнэ юумэнүүдые ололгын ябадалые хүгжөөхэ хэрэгтэ али бүхы нобшо нозог ябадалые зайлуулха хэрэг хангаха;

д) СССР-тэ хамаатай уралан зохеолгын ба шэнэ юумэнүүдые ололгын талаар гүрэнэй ашаг туһануудые хамгаалха;

е) СССР дотор уралан зохеолгоны ба шэнэ юумэнүүдые ологшодто патентнүүдые, авторска үнэмшэлгэнүүдые үгэхэ ба тэдэнэй шэнэ ололгонуудые шалган хараха экспертизаннүүдые эмхидхэхэ;

ж) авторска эрхэнүүдые хамгаалан сахиха ба уралан зохеогшодой гомдолнуудые хаража үзэхэ;

з) уралан зохеогшодто техник ба хүүли еһоной зөвлөгөө үгэжэ дэнэй хүдэлмэридэ али болоһ туһалха.

СССР-эй Министерствонүүд ба рээнэй мэдэл доро байгаа эмхи гаануууд болбол уралан зохеолгын ба шэнэ юумэнүүдые ололгын талаар ороһон мэдүүлгэнүүдые тушаалга, шалган үзэлгэ, авторска үнэмшэлгэнүүдые ба патентнүүдые үгэлгэдэ ба мүн хилын саана ураны зохеолгые, патентэлхэ ябадалда баатай хамаг бүхы материалнуудые уралан зохеолгын ба шэнэ юумэнүүдые ололгын хэрэгые эрхилхэ Комитедтэ дамжуулан үгэхэ уялгатай.

Өөрынгөө мэдэлэй предприятиин эмхи зургаануудые ба организациудые дотор уралан зохеолгын ба научно-техническэ шэнэ юумэнүүдые ололгын талаар Министерствонүүдтэй тэрээнэй мэдэлэй эмхи зургаануудые дооро дурсагдагша зорилгонуудые даалгагдана гэбэл:

нэгэдэхеэр—тусхайта научно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ уралан зохеолгын ба шэнэ юумэнүүдые ололгын талаар даалгабариндаа үгэхэ;

хоердохеор—уралан зохеолгын ба шэнэ юумэнүүдые ололгын талаар зүбшөөн абтаһан зүйлнүүдые үйлдэбэридэ нэбтэрүүлхэ;

гурбадахяар—уралан зохеолгын ба шэнэ юумэнүүдые ололгын хэрэгые эрхилдэг туршалгын базанууд хүтэлбэрилхэ ба мүн шэнэ базанууд дые эмхидхэхэ ба тэрэшэлэн шалгаха оньһон арганнуудые ологшодто туһаламжа хүргэхэ, ябадалые ударидалгые хүтэлбэрилхэ;

дүрбэдэхеэр—уралан зохеолгын ба шэнэ юумэнүүдые ололгын талаар гүрэнэй нюуса зүйлнүүдые хамгаалан сахилгын түлөө харюусаха.

табадахяар—уралан зохеолгын ба шэнэ юумэнүүдые ололгын хэрэгые эрхилдэг Комитедтэ тоосоогоо үгэжэ байха ба шэнэ юумэнүүдые ололгын ба уралан зохеолгын хүдэлмэриие һайжаруулха ба энэ талаар байдуулуу дунда зүйлнүүдые эрид шангаар усадхаха талаар тус Комитедэй заабариие дүүргэхэ.

Уралан зохеолгын ба шэнэ юумэнүүдые ололгын хэрэгые эрхилдэг Комитедэй түрүүлэгшээр инженер-нухэр Михайлов А. И. томилогдоно.

Урьһаламжа захилгын хроникоо

ЗАИГРАЕВО. **(Телефоноор абтаба).** Тус аймагай ажалшад нэгэ сүүдхын болзор соо 1580 мянган түхэриггэ шэнэ урьһаламжа захиба. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү стахановец нухэр Бато Галданов гэгшэ 2 мянган түхэриггэ урьһаламжа захяад, тэрэнээ сэбэр мүнгөөр оруулаа.

Онохойн сельсоведэй «Красный опытник» гэжэ колхозой член нухэр Д. И. Хазагаев гэгшэ 3500 түхэриггэ урьһаламжа захиха зуураа, 100 процент гар дээрэ оруулһан байна. Тэрэшэлэн Тельманэй нэрэмжэтэ колхозойхид 24 мянган түхэриггэ захяад, тэрэ дары сэбэр мүнгөөр оруулба.

Д. Гунзынов.

* * *

КЫРЕН. **(Телеграфаар абтаба).** Шэнэ урьһаламжа захилга майн 5-ай үдэрэй дүүрэхэ батта 865 мянган түхэриггэ хүрөө. Тэрэ тоодо 291 мянган түхэриггэ колхознигууд, 565 мянган түхэриггэ худэлмэришэд ба албахаагшад захиһан байна. Колхознигууд 100 процент сэбэр мүнгөөр оруулба.

Худэлмэришэд ба албахаагшад 52 мянган түхэриг сэбэр мүнгөөр оруулаа.

Б. Москалев.
Л. Бадмаев.

КАБАНСК. **(Телеграфаар абтаба).** Аймагай ажалшад шэнэ урьһаламжа патриотическа дэбжэлтэтэйгээр захиа. Майн 5-ай үдэрэй 3 часта 7 мянган түхэриггэ захигдаа. Худэлмэришэд ба албахаагшад 515 мянган түхэриггэй урьһаламжа захяад бай «Заготживсырье» конторой директор нухэр Мурашев гэгшэ 900 түхэриггэ захяад, тэрэнээ тэрэ дары сэбэр мүнгөөр оруулаа.

Аймагай колхознигууд 215 мянган түхэриггэ захиһан аад, тэрэнээ 62.550 түхэриггынь гар дээрэ оруулба.

Твороговско сельсоведэй Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид 7 мянган түхэриггэ захяад, 23 мянган түхэриггынь сэбэр мүнгөөр оруулба. Аймаг соогоо түрүү һуури эзэлжэ ябана.

И. Бажин.

Ленин ба Сталинай биографиие шудална

Түнхэнэй аймагай «Улаан Торо» колхозой колхознигууд большевистскэ партиин агууехэ вождьнорой ажабайдал ба ажал-ябуулгатай ехэ һонирхолтойгоор танилсажа байна. Ленин ба Сталинай биографинууд тухай колхозно клубые даагша нухэр Зандеев гурбан удаа элидхэл хэһэн байха юм.

Мүн энэ темээр нухэр Зандеев болбол «БМАССР-эй Верховный Совет» гэжэ колхозой колхознигуудай дунда хоер дахин элидхэл хэзэ.

Дурсагдаһан колхозуудай дэргэдэ агууехэ вождьнорой биографиие шудалалга үдэр бүри хэгдэнэ.

Тэрэшэлэн «Скотимпортын» залуушуул большевистскэ партиие ба советскэ гүрэниие байгуулагшадай биографиие шудалжа эхилээ.

Б. Ширеторов.

ДАМЖУУЛГЫН УЛААН ТУГ ДАХИН АБАБА

ЯРОКТО. **(Телеграфаар абтаба).** Ажалшадай депутадуудай сельскэ, сомоной болон поселогуудай Соведүүдэй республиканска социалистическэ мүрысөөнэй 1-дэхи кварталай дүнгөөр Баргажанай амагай Уланай сомсовет түрүү һуури эзэлжэ, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй дамжуулгын Улаан тугые батадхан ababa.

Тус сомоной колхозууд малай үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэбэ. Түл абалга хоролтогүйгөөр үнгэргэдэжэ байна. Эндэхи колхозууд хабарай тарилгада эрхим балэдхэлтэйгээр ороод, тарилгаар аймат соогоо түрүүлжэ ябана.

Агууехэ Октябриин 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ энэ сомоной бүхы ажалшад оролсоод, үндэр ургаса абахын түлөө тэмсэжэ байна.

Б. Ринчинов.

эр ургасын түлөө иигэжэ тэмсэнэ

Вампилов гэгшын хүтэлбэрэн Зэдын аймагай түрүү ой нэгэнинь юм. Энэ звеньо 8 гектархаа га бүриин бэшэ участогуудыгаа га түрүү ургаса хуряаха үйлдэбэй. Мүнөө звеногой нимэ ургаса хуряажа ургаха талаар бүхы хэмжэбажа байна юм.

Тэгаа бүхы газарые үтэгцаха наг шэбхэ бэлэдхэ. Мүнөө 16 гектарые үтэгбэй. Звеногой членүүд үсөөр 3 километр утатай нубат канава малтажа, 40 гектар газар уналаа.

Звено болбол полевой бүхы хүдэлмэринүүдые эмхитэйгээр үнгэрүүлжэ байна. Уналатадаг газарнаа бэшэ тэй тариланга хэхэ түсэбөө түс звено амжалтатайгаар дүүргэдэ ородо культуранууд тариха газараа бэлэдхэжэ байна.

Звеногой членүүд Л. Зоригтуев, Б. Очиров ба бусад үйлэдбэриинтөө нормонуудые эрхим шанартайгаар үлүүлэн дүүргэдэг юм.

А. Будажапов.

Үнэтэ горючи арбилна

ЛЕВО. (Телефоноор абтаанэй нэрэмжэтэ колхозой ажалладаг Ново-Брянска нухэр Яковлевай бригада бүхы сезон соо 711 га элтсэбтэй байнан ааз, 575 жа 400 килограмм горючи Трактор машинануудай техническэ харуулна зүбөөр ашаар, трактористнуудхалаан соо графигай ллажа, үдэрэйнгөө даалгабариие ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Трактористнууд З. Щитин, С. Маслов, С. Спиридонов, Е. Матвеев гэгшэд 9,2 га хахалхын орондо, үдэр бүри 14—16 га хүртэр хахалнад.

Тарилгын бүхы хүдэлмэринүүдые агротехническэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхын түлөө трактористнуудай дунда агитационно ниитын хүдэлмэри найнаар ябуулагдана.

Д. Гунзынов.

Сахарай свеклын тарилга

ТУРА. (Телефоноор абтаба). колхозууд сахарай свеклын мүнөө жэлдэ недондоно'ихгүй үргэдхэхэ байна.

аймагай колхозууд свеклын эмхитэйгээр оробо. Дүүмэдээгээр аймаг дотор 200 шахуу гектарта сахарай свекло таригдаа.

Ворошиловай, Дзержинскиин, Круминай нэрэмжэтэ колхозууд свеклын тарилгые хаха соонь үнгэргэжэ байна.

Эртын пар хахална

ЕН. (Телефоноор абтаба). пахарь», «Большевик», Кирова» колхозууд аймаг түрүүлэн ороонто культурамын тарилгые дүүргэбэ.

дэ колхозууд ородо тарилгазар бэлэдхэжэ байхатаяа хамта, эртын пар хахалжа эхилээ. «Красный пахарь» колхоз 90 гектар эртын пар хахалаа. Тэрэшэлэн «Большевик», «Улаан Шанай», «Политотдел» колхозууд эртын пар хахалгада эмхитэйгээр ороно байна.

Б. Москалев.

Колхозой газарые хуули бусаар үриинэ

мууудта хүдөө ажалай артетавые эбдэнэн ябадалнуудые хэмжээнүүд тухай» СССР-эй түүдэй Соведэй ба ВКП(б)-тральна Комитедэй 1946 нтябриин 19-эй тогтоол хозой ниитын газар эдлүүитай болгохо тушаа тодо абари үгтэнэн байна юм.

ше, Бичурын аймагта колхоын газарые үрихэ ябадал ртэр ургэлжэлнөөр. Новоэ сельсоведэй үмсын ажалПетров, Ф. Иванов, М. Слепад мүнөө хүртэр Сталинай э колхозой 6,4 гектар газаонсто культурануудай ба тарилгада хэрэглэжэ байанска сельсоведэй үмсын Тюрюханов ба Киперьянов колхозой газар дээрэ хуули тарилга хэжэ, жэл бүхэндэ нэйн ургаса хуряадаг байТеед, энэ газарые артельдэнь бусаажа үгэхэ тушаа ямаршье хэмжээн абтанагүй.

Мүн «Безбожник» колхозой член А. Солодухина гэгшэ артелиин Уставаар тогтоогдоно нормоноо гадуур хэдэн гектар газар үбэршэлэн абаад, бүхы хүсэеэ имагтал өөрынгөө хубиин хэрэгтэ зорюулан, колхозой ажал хүдэлмэридэ хабаадалсахаяа болишоо.

Тэрэшэлэн, Бичурын МТС «Красное Знамя Труда» гэжэ колхозой газар дээрэ хэнэйшье зүбшөөлгүйгөөр хэдэн барилгануудые түхеэрнэн байха юм. Энэ мэтээр колхозой ниитын газарые хайша хэрэгээр үрилтэ хэжэ байнан баримтануд Бичурын аймагта нилээдгүй олон.

Иигэжэ артелиин Уставые хазагайруулаш, колхозно байгуулалтада харша ябадал гаргадаг гэмтэ хүнүүдые хуулиин хэмжээндэ хабаадуулха хэтэгтэ аймагай прокуратура халиргайгаар хандана.

И. Баженов.

«Б-М. Үнэнэй корреспондент»).

Агууехэ Октябриин 30 жэлэй ойе хүндэтэйгөөр үгтая!

Гэр байрын барилгые түргэдхэхэ

Паровозо-бүтээлгын заводой капитальна барилгын Управлени болбол үнгэргэшэ жэлдэ 2-2 квартиратай 50 байрын гэрнүүдые бүтээжэ заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшадта хуваалгаха түсэбтэй байгаа. Теед ородоо 24 гэрэй барилга эхилнэн, 5 байрын гэрнүүдэй барилга дүүргэжэ, ашаглалгада үгэнэн байна.

Паровозо-бүтээлгын завод мүнөө жэлдэ үнгэрэгшэ жэлдэ эхилэгдэнэн барилгануудые хүсэлдүүлэн дүүргэхэнээ гадна, үшөө хамтадаа 125 квартиратай 115 байрын гэрнүүдые барихаа гэжэ 1947 оной түсэбөөр хараалнан байна. Теед энэ оной нэгэдэхи кварталай турша соо ородоо 15 гэрэй барилгые эхилнэн байха юм.

Гэр байрын барилгые түргэдхэхэ тээша хүдэлмэришэд, албахаагшадай ажанхуудалые найжаруулха асуудалтай нягта холбоотой хэрэг болохо тула энээндэ онсо анхарал табигдаха зэргэтэй. Энэ хараалагдаанан түсэбые хугасаа соонь дүүргэхэ арга-боломжо тус заводто бии.

М. Гришин.

Комсомолецуудай үүсхэл

Баяхан Улан-Удын Железнодорожно районой комсомольско эдэбхитэдэй суглаан боложо, районойнгоо территориие болбосон түхэлтэй болгохо тухай асуудалые зүбшэн хэлсээ. Тиигээд, суглаан дээрэ бүхы территориньь участогууд болгогдоод комсомолецууд бүхэндэ хубаагдан үгтэнэн байха юм.

Мүнөө районой комсомолецууд даажа абаанан участогуудтаа гаража, сэбэрлэлгын хүдэлмэри ябуулхаа гадна, модо болон бусад ургамалнуудые тариха хүдэлмэри эрхилжэ байна.

Шэнэ барилганууд

Улан-Удэ городой ажаүйлэдбэри ба транспортын предприятинуудай дунда шэнэ барилганууудай хүдэлмэриие эрхилхэ талаар нүхэр Прокопьев директортэй завод ехэхэн амжалтануудые туйлаанан байна. Энэ заводой капитальна барилгын таанаг (начальнигынь инженер нүхэр Рязанцев) болбол 1946 ондо капитальна барилгын түсэбые 107,7 процент бэелүүлжэ, барилгын өөрынь үнэ сэнгые 6 процентээр доошолуулжа шадаанан байха юм.

1947 ондо тус заводой гэр байрын фондые үргэдхэхэ капитальна барилгын хүдэлмэридэ гаргашалхын тула 10 миллион түхэриг номолгдонхой. Энэ оной турша соо томохон хэмжээнэй ниитын байра, мүн хэдэ хэдэн 4 байратай гэрнүүд, хүүгэдэй сэсэрлиг, амаралтын гэр болон хүдэлмэришэд, албахаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ хуваалган үгтэхэ ехотой 100 индивидуальна гэрнүүдые бүтээжэ ашаглалгада оруулха гэхэ зэргын нилээд хүдэлмэри хэгдэхэ болоно.

Мүнөө 100 индивидуальна гэр байрануудые бариха шэнэ поселогой түсэб зохеогдоод, барилгын хүдэлмэри эхилэгдээд байна.

М. Смоляков.

Баясхалан хүргэнэб

65 наанан дээрээ мүнөө жэлдэ агууехэ майн наайндэрые угтабаб. Паровозой машинистаар хүдэлмэрилжэ эхилнээрнэ 45 жэл болоо. Наайндэртэй дишэрамдуулнан амаршалгын 20 тухай телеграммануд намда ерэжэ, минии сэдьхэл омгорхуулан баярлуулба. Читын, Иркутскын, манай Бурят-Монгол соохи түмэр замуудай станцинууд дээрэ хэдэн жэлэй саада тээ минии хажууда нуража, мүнөө паровозой машинистнууд болоонон түрүүшүүд үбгэн намайгаа мартаагүй, харин өөнэдынгөө телеграммануд соо «хайрата аба», «хүндэтэ багша» гэжэ тэдэнэр намда хандана.

Шэнэ сталинска табанжэлэй түүхэтэ үдэрнүүд соо би холын аянай пассажирска поезд жолоодон ябанаб. Саашадаа улам наайнаар хүдэлмэрилхэ минии нангин уялга.

Манай бүхы советскэ арадые илалтаанаа илалтада хүтэлэгшэ агууехэ Сталинда, коммунистическэ партида ба советскэ правительствода өөрынгөө баярые хүргэнэб.

С. Степанов. Паровозой ахалагша машинист.

Министерствын графигаар

Улан-Удын судно-заанабарилгын заводой коллективтэ социалистическэ мүрысөөн урда урдынхинаа үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тэрээнэй ашаар тус заводойхид самоходно ба самоходнобэшэ флодой заанабарилгые ССР Союзай гол мүрэнэй флодой Министерствын графигай ехоор ябуулжа, апрель наарын заанабарилгын түсэбые 110,3 процент гүйсэдхөө.

Эдэ амжалтануудые заводойхид эбтэй ба эсэшэ сусашагүй ажалаараа туйлаа. Илангаяа, түмэршэ дархан нүхэр Иванов, котельщик Левагин, слесарь Мордовской, токарь Трифонов, модошо дархан Суранов гэгшэд эрхим наайнаар хүдэлмэрилжэ, мүрысөөндэ түрүүлбэд.

А. Коротаева.

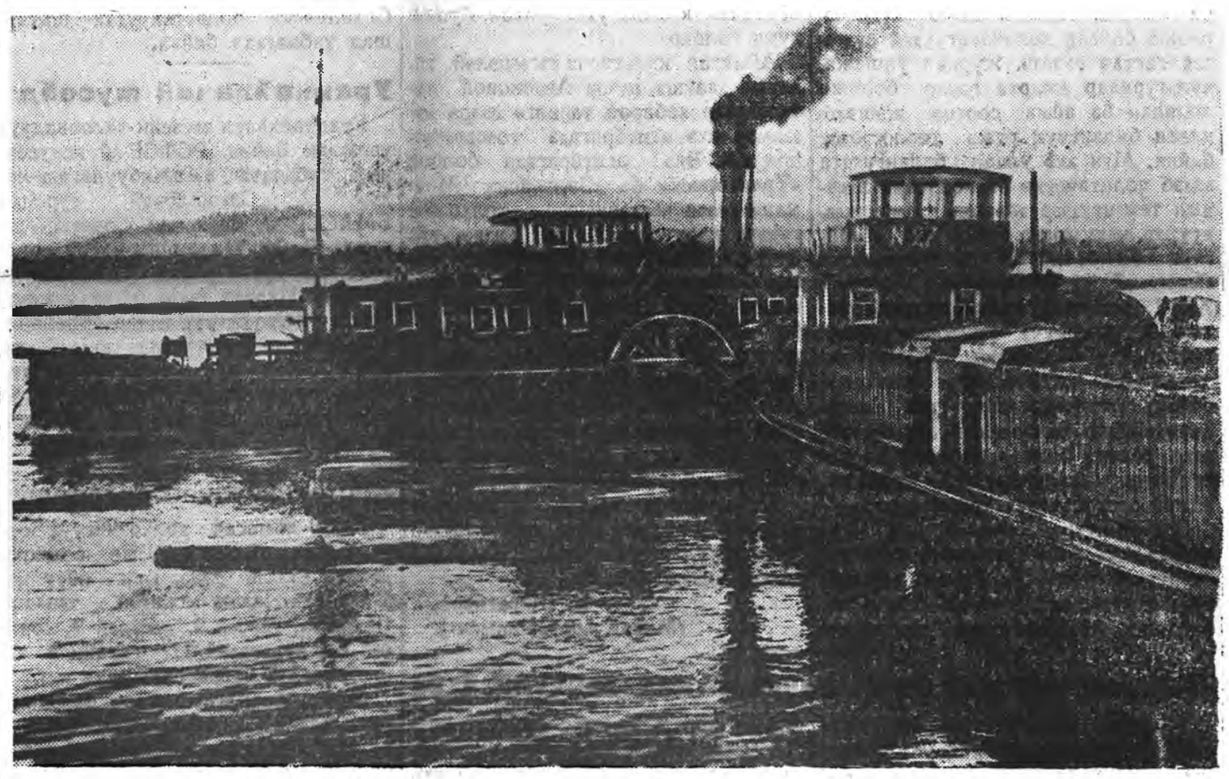

Байкало-Сэлэнгын пароходствын пароходууд навигациин эхилнэннээ хойшо Сэлэнгэ мүрэнөөр ашаа шэрэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Навигациин эхилнэн үдэртэ «Ударник» пароход түрүүшынгээ рейсдэ гарахаяа байна.

О. Зеккиин фото.

Илалтын үдэртэ

Гүрэнэй Бурят-Монголой Ленинэй орденто хүгжэмтэ драмын театрын артистнар илалтын үдэртэ зорюулан концерт харуулба. Концертын нүүлээр танец боложо, ниитын зуг орой болтор үргэлжэлнэн байна.

* * *

Майн 9-эй үдэр Улан-Удэ городто военизированна эстафетэ үнгэргэдэ. Эстафетэдэ городой спортивна обществонуудай команданууд хабаадалсаа.

* * *

Закаменай аймагта илалтын үдэрые наайндэрлэлгэ аймагай центр дээрэ ба колхозуудта болобо. Социалистическэ культурын байшанда болоонон баярай заседани дээрэ ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Марко элидхэл хээ.

* * *

Зэдын комбинадай Баян-Голой теплоэлектроцентральнаа Мыло-Бортын сомоной «Улаан Одон» колхозодо 6 километртэ провода татагдажа электрын гал оруулагдаба. Майн 9-дэ «Улаан Одон» колхоз электрын галтай болононой баяр хэбэ. Энэ аймагай хүтэлбэрилэгшэд ба Баян-голой электростанциин хүдэлмэрилэгшэд байлсаба.

Мүн аймагай центр дээрэ физкультурна мүрысөөн үнгэргэдэжэ, волейболоор наадалга ба барилдаа, урилдаан гэхэ мэтэ болобо.

* * *

Паровозо-бүтээлгын заводой культурын байшанда кинокартина харуулагдаа. Мүн заводой парк соо ниитын сэнгэлтэ болоо.

* * *

КУРУМКАН. (Телеграфаар абтаба). Агууехэ Илалтын наайндэртэ зорюулагдажа ажалшадай депутадуудай аймагай Советэй гүйсэдкомой ба ВКП(б)-гэй айкомой баярай суглаан болобо. Энэ Үдэр тухай партиин айкомой бюрогой член нүхэр Балмаев элидхэл хэбэ.

Энэ суглаан дээрэ Советскэ Союзай Герой нүхэр Тихомиров болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда партизануудай хэнэн шэн габьяата байшалхы ябуулганууд тухай хөөрэжэ үгэхэдэнь, тэндэ байлсагшад ехээр нонирхобо.

Майн 9-дэ аймагай центртэ спортивна мүрысөөн болобо. Илалтын үдэртэ зорюулагдажа аймагай бүхы колхозууд ба МТС-үүдтэ баярай суглаануд болоо.

Н. Цоктоев.

Концертнэ зал нээгдэбэ

Бурят-Монголой гүрэнэй филармониин концертнэ залай нээлгэ боложо, эндэ республикын хүтэлбэрилэгшэд байлсаба. Тэрэшэлэн городой ажалшад олоороо суглараа. Филармониин директор Кузмерж гэгшэ залые нээхэ зуураа, концертнэ залай зорилго тухай тобшохон үгэ хэлэбэ. Тиигээд филармониин артистнар ехэ концерт харуулба.

Большевигүүдэй партиин VII (апрельскэ) бүхэроссийска конференци

Партийна конференци болбол апрелиин 24-өөс 29 (майн 12-ноо) хүртэр Петроградта болоонон хадаа партиин тогтоонон хойшо эгээ түрүүшынхиеэ бэшэ болоонон бүхы Россин түүдэй конференци мүн. Энэ конференци хадаа партхэдэ өөрынгөө удхаар съездэй ехэ удхатай байнан юм. гэхэдэ, тэрэ конференциин директивнэ шийдхэбэри Февральска буржуазно-демократическа революциин нүүлөөр, ааг тогтоод байнан тон нүхэр саг соо большевигүүдэй хүдэлмэрилхэ гол заабаринь үгэнэн байна.

Ленин энэ конференциие зуураа өөрынгөө тобшохон соо конференци хадаа улаан революциин ургажа байсугларба, бүхэдэлхэйн революцин пролетарска хүдэлөөнэй хубинь болохо революциие ноол-хубинь Россин пролетариадаа гэжэ хэлэнэн байгаа.

конференци болбол дайн ба ийн тухай бүхы гол шухала мууудые шийдхэнэн ба эдэ нуудаар партиин урда байнан ые тодорхойлон зохеонон гэбэл: тэрэ сагай ушар байнай, дайн тухай, саг зуурын льство тухай, Советүүд туарна ба национальна асуугэхэ мэтэ.

Ленин тезисүүд» болбол «Апрельскэ соо хэлэнэн баримтануудаа өөрынгөө элидхэл соо элирхэйлэн, саашань үргэдхөө нэн. Партиин гол зорилгонь юун байгаб гэхэдэ, «буржуазида засаг үгэнэн — революциин түрүүшын шатанаа—пролетариадай ба үгытэй таряашадай гарта засаг үгэхэ тэрэнэй хоердохи шатадань» (Ленин) ороно зорилгые бэелүүлхэ ехотой байгаа.

Парти болбол социалистическэ революцида бэлдэхэ замда ороно ехотой байгаа нэн. Партиин бүри ойрын зорилго болгон: «Бүхы засагые Советүүдтэ» гэжэ лозунгые Ленин гаргаа бэлэй. Энэ лозунгынь гол зорилго хадаа хоер засагые эсэслэхэ гэнэн байха юм, тодорхойлон хэлэбэл, саг зуурын правительство ба Советүүд хоерой хооронсоо засагые хубаажа байхынь эсэслэжэ, бүхы засагые Советүүдтэ үгэхөөр, помещигүүдэй ба капиталистнуудай түлөөлэгшэдые засагай органуудаа номлан гаргаха гэнэн удхатай байгаа.

Партиин гол зорилгонуудай нэгэнинь хадаа саг зуурын правительство гээшэ помещигүүдэй ба буржуазиин эзэрхэлгын орган мүн болоод байна, тиигээд тэрэ контрреволюционно байнан хойноо амгалан байгалшье, газаршье үгэжэ шадахагүй гэжэ арэд олонно ойлгуулжа үгэхэ ехотой байгаа. Тэрээнээ гадна, меньшевигүүд ба эсернууд буржуазиин зарсанар гэжэ меньшевистско-эсеровска партинуудай урбагша ба эблэрэгшэ удхыень элирхэйлэн хойноол капиталистнуудай гарнаа засагые буляажа болохо байна гэжэ ойлгуулха тон шухала байгаабшуу.

Пролетарска революцида бэлэдхэжэ байха үедэ жэжэ-буржуазна эблэрэлэй партинууд ехэхэн аюултай байгаа юм. Юуб гэхэдэ, тэрэ болбол буржуазитай эблэрэе гэнэн идхалгаараа арад олоной дайсадтайгаа тэмсэхэ эршые нуладуулдаг, хүдэлмэришэдые ба бусад ажалшадые тэмсэлнээнь наатуулдаг байгаа. Тэдэ эблэрэлэй партинуудай бодото нюурые эльрүүлэнгүй, тэдэнтие харгынаа зайлуулангүйгөөр шийдхэхы тэмсэлдэ арад олонние бэлэдхэхэ аргагүй байгаа. Революциин эсэстэнь хүртэр ябалсаха үнэхөөр революционно хүнүүдээр партиие тойруулан, оборонецуудые амяарлан налгаха хэрэгтэй байгаа нэн.

Конференци дээрэ Каменев Рыков хоер Лениндэ эсэргүүсэ нэн. Тэрэ хадаа меньшевигүүдэй хойноноо даган, Россида социалистическэ революци хэхэ саг ерээдүй, харин гансал буржуазна революци хэжэ болохо гэжэ шашаа юм. Тэдэнэр саг зуурын правительствода имагтал «хиналта» хэхые парти ба хүдэлмэришэн ангида дурадхаа нэн. Үүндөө хадаа меньшевигүүдтэй адли тэдэ капитализмые ба буржуазиин засагые тэрэ хэбээрнь үлдэхэ гэжэ ороолдоонон байгаа.

Революциин хоердохи шатада большевистскэ партиин зорилгонь ямар байгааб гэхэдэ, Советүүд дотор пролетарска ба хадад-пролетарска элементнүүдые элишэлжэ, «пролетариадай ба үгытэй таряашадай диктатура» гэнэн лозунг доро социалистическэ революциин замда орохые бэлэдхэхэ ябадалда байгаа.

Большевигүүд хадаа марксизм-ленинизмын зүб революционно теориие ходоо аршаалдаг, хамгаалдаг байнан дээрэнээ илажа шадаа юм гэжэ манай тэмсэлэй бүхы түүхэ тодорхойлжо үгэнэ. Тэрэ теориинь гол удхашанар болбол пролетариадай диктатура ба нэгэ орон соо социализм байгуулжа болохо тухай нургаал байгаа юм.

Мүн апрельскэ конференци дээрэ оборонецуудай хүсэлэнгээр Стокгольмдо болохоео байнан уласхооронсоо социалистическэ конференцие большевигүүд хабаадалсаха ехотой гү, Циммервальдска нэгэдэлдэ саашадаа үлэхэ гү гэнэн асуудал зүбшэгдэнэн байна.

Каменев Ногин хоер социал-шовинистнуудтай хамта зүблэе гэжэ дурадхаа нэн. Тиихэдэнь Ленин ба Сталин тэрэниень эрид арсаа юм. Циммервальска нэгэдэлэйхид дайнай үедэ дайе болоулая гэнэгшье байгаа нааг, үндөө болохолоороо өөнэдынгөө буржуазиие хамгаалдаг байгаа. Тиимэ хадань, тэрэ нэгэлэнээ гараад, шэнэ коммунистическэ интернационал тогтоохо ехотойбди гэжэ Ленин дурадхаа нэн.

VII Бүхэроссийн конференци болбол Ленинэй элидхэл соогоо хэлэнэн зүйлнүүдыень гол баримта болгожо шийдхэбэри гаргаанан байгаа. Конференци хадаа аграрна асуудал тушаа зүблэхэдөө Ленинэй элидхэлэй ехоор, помещигүүдэй газарые буляан абажа, тэрэ дарыдаа конфисковалан таряашадай Советэй мэдэлдэ үгэхые таряашадые урялнан байгаа. Большевигүүд болбол таряашадые газарай түлөө тэмсэлдэ, помещигүүд ба капиталистнуудай засагые усадхалгада эмхидхэнэн байна. Энэ хэрэгынь хадаа саг зуурын правительство ба тэрэниие демжэгшэд гээшэ арадуудай дайсад ба помещигүүдые үмөөрэгшэд гэжэ олон таряашадта тодорхой харуулаабшуу.

Парти болбол бүхы газарые национализацилха гэнэн эрилтые дэмжэдэг байгаа, гэбэшье энэ зорилгые помещигүүд ба буржуазинаа эблэрнэн саг зуурын правительство бэелүүлжэ шадаха бэшэ, харин гансал советскэ засаг — пролетариадай ба үгытэй таряашадай диктатура, тэрэниие дүүргэлтэ болгожо шадаха гэжэ заадаг нэн.

Апрельскэ конференци дээрэ национальна асуудалаар нүхэр Сталин элидхэл хээ нэн, тэрэнь ехэхэн удхашанартай байгаа. Ленин Сталин хоер үшөө революциин урда тээ, империалистическэ дайнай болохын урда тээ, национальна асуудалай талаар партиин политикын үндэнэ нуурие зохеонон юм. Пролетарска парти хадаа дарлагдаанан арадуудай национальна сүлөөлэлтын хүдэлөөе дэмжэхэ ехотой гэжэ Ленин ба Сталин хэлэдэг байгаа. Тиимэ дээрэнээ большевистскэ парти хадаа бэеэ дааниг тусхай гүрэн болохо хүртэр нацануудай өөнэдөө бэеэ мэдэхэ байдалтай байхые хүсэдэг байгаа юм. Үшөө дайнай боложо байха үедэ национальна асуудалай талаар Бухаринтай хамта национал-шовинистическэ позици баримталнан Пятаков Лениндэ эсэргүүсэжэ ороонон юм. Пятаков Бухарин хоер нацануудай өөнэдөө бэеэ мэдэхэ болохые эрид арсаанан байгаа.

Апрельскэ конференци болбол мүн партиин программые шэнэдэхэ үзэхэ тухай Ленинэй элидхэл шагнаанан байна.

Империализмын шэнэ эпохые, империалистическэ дайе, социалистическэ революциин дүтэлжэ байные ба уласхооронсоо социал-демократиин урбалтые бүгэдые харадаа абажа, партиин программые шэнэдэхэ шухала гэжэ тус конференци заагаа нэн. Тэрэ шэнэ программынь Ленинэй «Апрельскэ тезисүүд» соо табиинан зорилгонуудые харадаа абаха ехотой байгаа.

Тус конференци болбол шэнэ программын проект зохеогоод, тэрэнээ партийна съездын баталамжада табихые ЦК-да даалгаанан байна.

VII (апрельска) съездын лозунгуудаар зэбсэгжэн большевигүүд болбол революционно олонитые революциин хоердохи шатадань — социалистическэ революцида үшөө эршэмтэйгээр бэлэдхэжэ ороо нэн.

Апрельскэ конференци хадаа буржуазно-демократическа революциие социалистическэ революци болгохо тэмсэлдэ большевигүүдэй партиие шэглүүлнэн байгаа.

С. Бадмацыренов.